

BẢN LĨNH CỦA NHÀ QUÂN SỰ VÕ NGUYÊN GIÁP TRƯỚC HẾT LÀ BẢN LĨNH CỦA NHÀ CHÍNH TRỊ VÕ NGUYÊN GIÁP

NCS. Th.s Nguyễn Văn Duy

Khoa Lý luận chính trị - Trường Đại học Quảng Bình

Đại tướng Võ Nguyên Giáp là Anh hùng giải phóng dân tộc vĩ đại, nhà chiến lược quân sự thiên tài. Người anh cả trực tiếp đào tạo và bồi dưỡng các thế hệ cán bộ quân sự đầu tiên của Đảng. Nghệ thuật quân sự của Đại tướng là sự phát triển truyền thống quân sự của dân tộc lên một đỉnh cao mới, vì vậy chúng ta có thể nói đó là học thuyết quân sự Việt Nam trong thời đại Hồ Chí Minh. Học thuyết đó đã làm cho Tổ quốc ta hoàn toàn độc lập, thống nhất, dân tộc ta trở thành dân tộc anh hùng, quân đội ta trở thành quân đội anh hùng. Sự nghiệp cầm quân của Đại tướng là một công hiến to lớn đối với cách mạng Việt Nam và cách mạng thế giới, mở ra con đường giải phóng cho các dân tộc thuộc địa và phụ thuộc. Bản lĩnh của nhà quân sự Võ Nguyên Giáp trước hết là bản lĩnh của nhà chính trị Võ Nguyên Giáp. Đó là quan điểm cơ bản xuyên suốt trong khởi nghĩa cũng như trong chiến tranh, trong xây dựng lực lượng vũ trang, cũng như xây dựng lực lượng hậu phương, củng cố quốc phòng.

1. Thấm nhuần chủ nghĩa Mác - Lênin và Tư tưởng Hồ Chí Minh trong ngày đầu cầm quân

Trải qua nhiều năm kiên trì đến với nhân dân, bản lĩnh của nhà quân sự Võ Nguyên Giáp trước hết là bản lĩnh của nhà chính trị Võ Nguyên Giáp, Người nhận thức đúng đắn về vai trò của quần chúng nhân dân trong sự nghiệp cách mạng, về mối quan hệ giữa hoạt động quân sự với mục đích chính trị của Đảng, về mối quan hệ giữa lực lượng vũ trang và quần chúng nhân dân. Ngay từ những ngày đầu Đại tướng đã dạy cho Đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân biết rằng mọi hoạt động quân sự đều nhằm vào mục đích phát triển phong trào chính trị quần chúng và không được làm tổn hại đến phong trào chính trị quần chúng. Trong quá trình tiến lên chuẩn bị khởi nghĩa vũ trang, mọi hoạt động của Đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân đều hướng vào mục tiêu chính trị là động viên toàn dân đứng lên đánh Pháp đuổi Nhật, giải phóng dân tộc. Qua các trang viết của Đại tướng Võ Nguyên Giáp, cụ thể là các tác phẩm Khu giải phóng; Kinh nghiệm Việt Minh ở Việt Bắc... yếu tố chính trị quần chúng luôn được Đại tướng hết sức coi trọng trong suốt quá trình vận động chính trị quần chúng tiến lên vũ trang khởi nghĩa giành chính quyền.

Thấu hiểu quan điểm của chủ nghĩa Mác - Lênin sức mạnh của quân đội là kết quả tổng hợp của nhiều yếu tố, trong đó yếu tố chính trị có ý nghĩa quyết định nhất. V.I. Lênin nhấn mạnh: “Trong mọi cuộc chiến tranh, rốt cuộc thắng lợi đều tùy thuộc vào tinh thần của quần chúng đang đổ máu trên chiến trường”¹. Đại tướng đã vận dụng vào điều kiện

của Việt Nam, luôn coi trọng xây dựng Quân đội nhân dân vững mạnh về chính trị, làm cơ sở để nâng cao chất lượng tổng hợp, sức mạnh chiến đấu và khả năng hoàn thành thắng lợi mọi nhiệm vụ. Đại tướng đã khắc ghi lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh, việc xây dựng lực lượng quân sự phải thấu suốt quan điểm “người trước, súng sau”, nhiệm vụ quân sự phải phục tùng nhiệm vụ chính trị.

Trong quá trình vận động chính trị quần chúng suốt mấy năm trèo đèo lội suối đem ánh sáng cách mạng đến với đồng bào vùng cao trong liên tỉnh Cao - Bắc - Lạng, là quãng thời gian Đại tướng Võ Nguyên Giáp nhận thức ngày càng rõ hơn về vai trò cách mạng của quần chúng. Trong đông đảo nhân dân các dân tộc được Người giác ngộ rất nhiều đồng chí đã trở thành cán bộ lãnh đạo ở địa phương hoặc trở thành chiến sĩ quân giải phóng sau khi nhận thức được mục đích chính trị của việc cầm súng. Từ đó yếu tố nhân dân càng bám rễ sâu vào tư duy quân sự cách mạng của Võ Nguyên Giáp. Trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng đi từ đấu tranh chính trị tiến lên kết hợp đấu tranh chính trị với đấu tranh vũ trang, kết hợp khởi nghĩa với chiến tranh cách mạng. Đại tướng đã thấm nhuần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Sách quân sự có câu: Đánh mà thắng địch là giỏi, không đánh mà thắng lại càng giỏi hơn. Không đánh mà thắng địch là nhờ địch vận”². Vì vậy, lực lượng để tiến hành khởi nghĩa và chiến tranh cách mạng bao gồm hai lực lượng: lực lượng chính trị quần chúng và lực lượng vũ trang nhân dân. Xây dựng lực lượng chính trị quần chúng là mối quan tâm hàng đầu của Người, bởi vì “sự đồng tâm của đồng bào ta đúc thành một bức tường đồng xung quanh Tổ Quốc”. Theo Đại tướng, lực lượng chính trị không những là cơ sở mà còn là một lực lượng tiến công trực tiếp đánh địch, đấu tranh đòi quyền dân sinh, dân chủ, chống địch khủng bố, cướp bóc, tiến hành công tác binh vận, địch vận làm tan rã hàng ngũ địch, là cơ sở để xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân.

Đại tướng luôn thấm nhuần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Quân sự mà không có chính trị như cây không có gốc, vô dụng lại có hại”³. Đại tướng hết sức chăm lo xây dựng Đảng trong quân đội, thực hiện nguyên tắc Đảng lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp, toàn diện đối với lực lượng vũ trang; định ra hệ thống tổ chức Đảng, tổ chức công tác chính trị, hệ thống chính trị viên, chính ủy để bảo đảm tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với quân đội. Vì vậy, trong việc xây dựng và phát triển quân đội, chúng ta phải ra sức đẩy mạnh và phát triển quân đội, chúng ta phải ra sức đẩy mạnh việc xây dựng và củng cố công tác chính trị.

Sau Cách mạng Tháng Tám thành công, việc xây dựng cơ sở chính trị quần chúng làm chỗ đứng chân cho cách mạng, nơi nương tựa để hoạt động của các tổ chức vũ trang, lại được Đại tướng tiếp tục coi trọng trong điều kiện mới. Kiên trì cử các đội vũ trang tuyên truyền lên Tây Bắc ngay từ những ngày đầu của chính quyền cách mạng để gây dựng cơ sở chính trị quần chúng; gợi ý cho cấp chỉ huy chiến trường Khu năm phân tán một số đơn

vị vũ trang đi vào vùng địch kiểm soát ở Nam Trung Bộ để vũ trang tuyên truyền, tranh thủ nhân dân, duy trì cho được thế mất đất không mất dân; đặc biệt quan tâm chỉ đạo cuộc đấu tranh để duy trì và phát triển cơ sở chính trị và vũ trang vùng sau lưng địch trong suốt cuộc kháng chiến chống Pháp, tất cả những biện pháp chiến lược đó đều chứng minh sự quan tâm của Tổng tư lệnh Võ Nguyên Giáp đến cơ sở chính trị quần chúng trước, trong và sau chiến tranh.

Suốt cuộc đời của mình Đại tướng luôn nhắc nhở lãnh đạo, chỉ huy các cấp phải thường xuyên làm tốt công tác giáo dục chính trị, nâng cao giác ngộ cho cán bộ, chiến sĩ về mục tiêu, lý tưởng chiến đấu; thấu suốt đường lối chính trị, quân sự của Đảng; tăng cường giáo dục lòng yêu nước, truyền thống của dân tộc, của Quân đội, bản chất giai cấp công nhân, tính dân tộc, tính nhân dân của Quân đội; xây dựng đoàn kết nội bộ, gắn bó máu thịt với nhân dân,... Người quan tâm xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội cả về đức và tài; yêu cầu cán bộ phải làm gương cho chiến sĩ; cấp trên phải gần gũi cấp dưới; “chính trị viên phải thân thiết như một người chị, công bình như một người anh, hiểu biết như một người bạn”⁴. Với Đại tướng, bên cạnh những mệnh lệnh về quân sự cũng kèm theo những điều quy định về kỷ luật dân vận. Điều đó giải thích vì sao khi quân ta về chiến đấu trong vùng như Phát Diệm, đồng bào giáo dân sớm nhận thấy bản chất anh bộ đội cụ Hồ khác hẳn với những điều mà bà con bị chính quyền tay sai tuyên truyền xuyên tạc và các tầng lớp giáo dân sớm tỏ thái độ đồng tình và ủng hộ kháng chiến. Các chỉ thị của Tổng tư lệnh về củng cố vùng mới giải phóng, bao giờ cũng đề cập đến nhiệm vụ bảo vệ nhân dân, đề phòng địch trở lại khủng bố càn quét, đồng thời với nhiệm vụ nhanh chóng ổn định đời sống chính trị - xã hội của địa phương, cải thiện đời sống nhân dân.

2. Quan điểm đường lối chính trị quyết định đường lối quân sự

Thành công của Tổng Tư lệnh hơn 30 năm cầm quân trước hết là thành công của một nhà chính trị, của sự khẳng định hoạt động quân sự phải phục vụ cho mục tiêu giải phóng dân tộc của Đảng, thành công của quan điểm luôn khẳng định sức mạnh toàn dân là yếu tố quyết định thắng lợi của sự nghiệp cách mạng; đó đồng thời cũng là thành công của một nhà quân sự thường xuyên quan tâm giáo dục cho toàn quân truyền thống cội nguồn từ nhân dân mà ra và mục tiêu vì nhân dân mà chiến đấu, thường xuyên quan tâm duy trì, củng cố và phát triển quan hệ quân dân - cá nước, để quân đội luôn sống trong lòng dân, được nhân dân tin yêu, đùm bọc, giúp đỡ, dù ở tiền tuyến hay hậu phương, thời chiến hay thời bình.

Cụ luật gia Vũ Đình Hòe, một nhân sĩ trí thức tham gia chính quyền cách mạng ngay từ những ngày đầu, đã nói về một khía cạnh chính trị khác trong con người nhà quân sự Võ Nguyên Giáp. Cụ nói: “Chính tư duy chiến lược quân sự - chính trị cùng với lòng nhân ái bao la của Bác Hồ đã thấm vào trí não, tâm can của vị chỉ huy Võ Nguyên Giáp, người

học trò gần gũi và “ngoan ngoãn” nhất của Bác”. Điều căn bản nữa cần phải nêu, là Võ Nguyên Giáp đã luôn luôn cố gắng noi theo tinh thần đại đoàn kết toàn dân của Hồ Chí Minh, đại đoàn kết vì đại nghĩa, vì chí nhân, cho nên anh Văn được toàn quân tin yêu và nhờ cậy⁵.

Trong thời kỳ kháng chiến chống Pháp, bao giờ Tổng Tư lệnh Võ Nguyên Giáp cũng quan tâm đến yếu tố chính trị đối ngoại bình đẳng, hữu nghị, coi trọng tinh thần quốc tế cao cả. Trước những ý kiến khác biệt về chủ trương tác chiến giữa Bộ Tổng tư lệnh với cố vấn Trung Quốc... Tổng tư lệnh đều dùng phương pháp thảo luận, thuyết phục nhằm tranh thủ sự đồng tình của bạn, không làm mất lòng bạn nhưng vẫn đảm bảo được tính độc lập tự chủ của ta. Đó là tâm cơ nhà chính trị vĩ đại Võ Nguyên Giáp. Đối với các đơn vị quân tình nguyện hoạt động trên đất Lào, cũng như hoạt động Ban Cán sự Đảng ta ở Lào, Tổng Tư lệnh luôn nhắc nhở tinh thần quốc tế trong sáng, giúp bạn như giúp mình và quan tâm giúp đỡ đào tạo cán bộ của bạn để anh em đủ trình độ gánh vác công việc của cách mạng Lào. Với các nước châu Phi vốn cùng cảnh ngộ thì "con sư tử Võ Nguyên Giáp" lại có những tình cảm chính trị hết sức ưu ái. Chính phủ và nhân dân nhiều nước châu Phi có lòng mến mộ đặc biệt đối với cá nhân Đại tướng Võ Nguyên Giáp, không chỉ vì tài thao lược của một vị tướng với những bài học chiến lược về chiến tranh giải phóng dân tộc, mà còn vì sự quan tâm của nhà chính trị Võ Nguyên Giáp về những vấn đề liên quan đến mối quan hệ hợp tác giữa châu Phi với Việt Nam. Báo chí các nước bạn nói nhiều đến cuộc gặp gỡ giữa đại biểu 23 nước với Đại tướng Võ Nguyên Giáp nhân dịp các bạn sang Hà Nội dự hội thảo Việt Nam - châu Phi, tháng 5-2003⁶.

Nhân dân Angiêri thường nhắc đến câu nói trong cuộc mít tinh chào mừng Đại tướng sang thăm. Câu nói của Võ Nguyên Giáp đã trở thành giai thoại trong nhân dân nước bạn: *“những tên đế quốc đều là những học trò tồi, chúng không có khả năng tiếp thu những bài học của lịch sử”*. Người dân nước Bắc Phi này thích thú câu nói đó vì nó gợi lại sự kiện năm 1954, quân viễn chinh Pháp vừa thua trận ở Điện Biên Phủ đã vội kéo sang gây lại cuộc chiến tranh xâm lược Bắc Phi để rồi 8 năm sau (1962) buộc phải ký Hiệp định Evian và rút quân khỏi Angiêri⁷. Khi trả lời một nhà báo Mỹ với câu hỏi trong 30 năm chiến tranh, vị tướng nào được ông đánh giá cao nhất? Đại tướng Võ Nguyên Giáp trả lời rằng chỉ có nhân dân Việt Nam là người đánh thắng Mỹ, còn bất kỳ vị tướng nào dù có công lao đến đâu cũng chỉ là giọt nước trong biển cả. Vị tướng mà Đại tướng Võ Nguyên Giáp đánh giá cao nhất là tướng nhân dân⁸.

Với Đại tướng xây dựng sức mạnh chính trị ngoài việc chuẩn bị sức mạnh cho các cuộc chiến đấu trong một cuộc chiến tranh vũ trang chống xâm lược, chúng ta còn phải chuẩn bị và ứng phó với các cuộc chiến đấu không có khói súng, bằng những biện pháp và thủ đoạn phi vũ trang, không phân rõ tiền tuyến, hậu phương. Do đó, việc xây dựng quân

đội nhân dân về chính trị là cơ bản trong quá trình xây dựng quân đội. Đại tướng nhấn mạnh công tác chính trị phải góp phần tích cực xây dựng quân đội thực sự là công cụ bạo lực sắc bén, là lực lượng chính trị tin cậy của Đảng và Nhà nước. Theo Đại tướng công tác chính trị không chỉ làm rõ những nội dung, biện pháp xây dựng quân đội đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc trong điều kiện mới, mà điều quan trọng còn phải hướng vào xây dựng, tăng cường nhân tố chính trị của quân đội ta. Do đó, nhân tố chính trị thực sự là nhân tố quyết định thắng lợi của quân đội ta trong chiến tranh, kể cả chiến tranh kiểu mới có sử dụng công nghệ cao phải là một trong nhiệm vụ hàng đầu của công tác chính trị trong quân đội.

Theo Đại tướng cốt lõi của xây dựng quân đội về chính trị là củng cố tăng cường bản chất công nhân cho quân đội, làm cho quân đội thực sự trung thành với giai cấp, với Đảng, với Nhà nước, với nhân dân. Chỉ có trên cơ sở giác ngộ chính trị cao, quân đội mới nâng cao lòng yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội, trung thành vô hạn với Đảng, với Tổ quốc, với nhân dân, sẵn sàng chiến đấu hi sinh vì độc lập tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội, vì cuộc sống ấm no, tự do, hạnh phúc của nhân dân. Chỉ có giác ngộ chính trị cao, quân đội mới dũng cảm vượt qua mọi khó khăn, thử thách. Mới tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo trong mọi điều kiện, mọi hoàn cảnh thực hiện thắng lợi mọi nhiệm vụ của Đảng, Nhà nước và nhân dân giao phó. Chỉ có bản lĩnh thép quân đội mới là lực lượng kiên trung, đáng tin cậy về chính trị của Đảng, của Nhà nước, của nhân dân.

Sự vững mạnh về chính trị là nền tảng vững chắc để nâng cao chất lượng tổng hợp, bảo đảm để Quân đội luôn xứng đáng là lực lượng chính trị, lực lượng chiến đấu tuyệt đối trung thành, tin cậy của Đảng, Nhà nước và nhân dân, hoàn thành tốt các chức năng chiến đấu, công tác và lao động sản xuất trong thời kỳ mới. Thường xuyên tăng cường sự lãnh đạo tuyệt đối, trực tiếp về mọi mặt của Đảng đối với Quân đội. Phải coi trọng nâng cao chất lượng công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, nhằm trang bị cho cán bộ, chiến sĩ những kiến thức cơ bản về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, trọng tâm là những vấn đề về nhiệm vụ quân sự, quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc. Coi trọng phát huy vai trò của công tác đảng, công tác chính trị, bảo đảm để công tác này thực sự là “linh hồn, mạch sống” của Quân đội.

Chính sự thay đổi về chất của mục tiêu chính trị là nhân tố quyết định sự phát triển quan điểm quân sự của Đại tướng. Khởi nghĩa vũ trang và chiến tranh cách mạng do Đảng của giai cấp công nhân lãnh đạo có mục tiêu, đường lối chính trị đúng đắn đã động viên được sức mạnh đông đảo của quần chúng công nông và toàn dân tộc. Quan điểm quân sự của Đại tướng bắt nguồn từ quan điểm chính trị của Người. Đó là quan điểm quân sự chính trị, không bao giờ là quân sự đơn thuần, nó phản ánh vấn đề có tính quy luật của khởi nghĩa vũ trang và chiến tranh cách mạng của Việt Nam. Quan điểm quân sự đó được Đại tướng

kế thừa, vận dụng và phát triển sáng tạo trong điều kiện mới. Tư tưởng quân sự của chủ nghĩa Mác - Lênin, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã được Đại tướng vận dụng sáng tạo trong lĩnh vực quân sự. Là những tinh hoa cổ kim của thế giới, kinh nghiệm về khởi nghĩa và chiến tranh của nhiều nước. Đó là thực tiễn của đất nước và con người Việt Nam, của cuộc đấu tranh cách mạng lâu dài, kiên cường và đầy sáng tạo của quân và dân ta nhằm giải phóng dân tộc và bảo vệ đất nước.

Tài liệu tham khảo

1. V.I. Lênin: *Toàn tập*, Nxb. Tiến Bộ, Mátxcova, 1977, t. 41, tr. 147.
2. Đại tướng Võ Nguyên Giáp (chủ biên): *Tư tưởng Hồ Chí Minh và con đường cách mạng Việt Nam*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2008, tr. 244.
3. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2004, t.6, tr.318.
4. Hồ Chí Minh: *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2004, t. 5, tr. 392.
5. 5, 6, 7, 8. Xem Trần Trọng Trung: *Tổng tư lệnh Võ Nguyên Giáp*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2006, tr.831, tr. 834, tr. 835, tr. 836.

